

ภาคผนวก - บทสวดมนต์ต่าง ๆ

ธาตุปฏิภูมิจึงจะเวกขณะปาฐะ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง
ธาตุมัดตะเมเวตัง ยะทิทัง จีวะรัง,
ตะทุปะภูญชะโก จะ ปุคคะโล,

ธาตุมัดตะโก นิสสัตโต
นิชชีโว สุญญ,
สัพพานิ ปะนะ อิมานิ
จีวะรา นิ อะชิจฺจณะนียานิ,
อิมัง ปุติกายัง ปัตวา อะติวียะ
ชิจฺจณะนียานิ ชายันติ.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุ
มัดตะเมเวตัง ยะทิทัง ปิณฑะปาโต,
ตะทุปะภูญชะโก จะปุคคะโล,

ธาตุมัดตะโก นิสสัตโต
นิชชีโว สุญญ,
สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต
อะชิจฺจณะนียะ,
อิมัง ปุติกายัง ปัตวา อะติวียะ
ชิจฺจณะนียะ ชายะติ.
ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุ

จีวรนี้ไต่ สักแต่ว่าเป็นธาตุ
เป็นไปตามปัจจัย,
ถึงบุคคลผู้เข้าไปบริโภค
ซึ่งจีวรนั้นเล่า,
ก็สักแต่ว่าเป็นธาตุ มิใช่สัตว์
มิใช่ชีวิต เป็นของสูญเปล่า,
จีวรทั้งปวงเหล่านี้
หาใช่เป็นของน่าเกลียดไม่,
ครั้นเมื่อถึงกายอันเหนื้แล้ว
ก็กลายเป็นของน่าเกลียดยิ่งนักไป.
บิณฑบาตนี้ไต่ สักแต่ว่าเป็นธาตุ
เป็นไปตามปัจจัย
ถึงบุคคลผู้เข้าไปบริโภค
ซึ่งบิณฑบาตนั้นเล่า
ก็สักแต่ว่าเป็นธาตุ มิใช่สัตว์
มิใช่ชีวิต เป็นของสูญเปล่า
บิณฑบาตทั้งปวงเหล่านี้
หาใช่เป็นของน่าเกลียดไม่
ครั้นเมื่อถึงกายอันเหนื้แล้ว
ก็กลายเป็นของน่าเกลียดยิ่งนักไป.
เสนาสนะนี้ไต่ สักแต่ว่าเป็นธาตุ

มัตตะเมเวตัง ยะทิทัง เสนาสะหนัง,
ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล,

ธาดุมัตตะโก นิสสัตโต
นิชชีโว สุกฺขโย,
สัพพานิ ปะนะ อิมานิ
เสนาสะหานิ อะชิจฺฉะณีนยานิ,
อิมัง ปุติกายัง ปัตวา อะติวียะ
ชิจฺฉะณีนี ยานิ ชายันติ.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง
ธาดุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
คิลานะ ปัจจะยะ เกสัชชะปะริกขารุ,
ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล,

ธาดุมัตตะโก นิสสัตโต
นิชชีโว สุกฺขโย,
สัพโพ ปะนายัง คิลานะ ปัจจะยะ
เกสัชชะปะริกขารุ อะชิจฺฉะณีนโย,
อิมัง ปุติกายัง ปัตวา อะติวียะ
ชิจฺฉะณีนโย ชายะติ ฯ

เป็นไปตามปัจจัย
ถึงบุคคลผู้เข้าไปบริโภค
ซึ่งเสนาสนะนั้นเล่า
ก็สักแต่ว่าเป็นธาตุ มิใช่สัตว์
มิใช่ชีวิต เป็นของสูญเปล่า
เสนาสนะทั้งปวงเหล่านี้
หาใช่เป็นของน่าเกลียดไม่,
ครั้นเมื่อถึงกายอันแน่นี้แล้ว
ก็กลายเป็นของน่าเกลียดยิ่งนักไป.

คิลานเกสัชชีไฉไล สักแต่ว่าเป็นธาตุ
เป็นไปตามปัจจัย,

ถึงบุคคลผู้เข้าไปบริโภค
ซึ่งคิลานเกสัชชนั้นเล่า
ก็สักแต่ว่าเป็นธาตุ มิใช่สัตว์
มิใช่ชีวิต เป็นของสูญเปล่า,

คิลานเกสัชชทั้งปวงเหล่านี้
หาใช่เป็นของน่าเกลียดไม่,

ครั้นเมื่อถึงกายอันแน่นี้แล้ว
ก็กลายเป็นของน่าเกลียดยิ่งนักไป.

พระคาถาธรรมบรรยาย

สัพเพ สัตตา มะริสสันติ,
มะระณัง ตังหิชีวัตัง,
ชะรังปี ปัตวา มะระณัง,
เอวัง รัมมา หิ ปาณินเ.
ยะมะกัง นามะรุปัญจะ,
อุโภ อัญญญะนิสสิตา,
เอกัสมิง ภิชชะมานัสุมิง,
อุโภ ภิชขันติ ปัจจะยา,
ยะถาปี อัญญะตะรัง พีชัง,
เขตเต วุตตัง วิหุระติ,
ปะฐะวีสิญจะ อากัมมะ,
สิเนหัญจะ ตะทุกะยัง,

เอวัง ขันธา จะ ธาตุโย ฉะจะ อายะตะนะ อิเม

ขันธห้าและธาตุทั้งหลาย ทั้งอายตนะ 6 เหล่านี้ก็เหมือนกัน
เหตุจจะ สัมภูตา,
เหตุกังคา นิรุชณะเร,
ยะถา หิ อังคะสัมภारा,
โหติ สัทโท ระโถ อิติ,
เอวัง ขันเธสุ สันเตสุ
โหติ สัตโตติ สัมมะติ,

อุโภ ปุญญัญจะ ปาปัญจะ, ยัง มัจโจ กุรุเต อีระ,

อันผู้จะต้องตายทำบุญและบาปทั้งสองอย่าง, อย่างใดไว้ในโลกนี้

สัตว์ทั้งหลายทั้งสิ้นจักตาย,
เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด,
แม้อยู่ได้ถึงชราก็ต้องตาย,
เพราะสัตว์ทั้งหลายมีอย่างนี้เป็นธรรมดา
ก็นามและรูปเป็นของคู่กัน,
ต่างอาศัยกันและกันทั้งสอง,
เมื่อฝ่ายหนึ่งแตกสลาย,
ทั้งสองฝ่ายอันอาศัยกันก็ต้องสลาย
เปรียบเหมือนพีชชนิดใดชนิดหนึ่ง,
ที่หว่านลงในนาแล้วยอมงอกได้,
เพราะอาศัยรสแห่งแผ่นดิน,
และยางในพีชเป็นสองประการนั้น

อาศัยเหตุจึงเกิดขึ้นได้,
เพราะเหตุแตกสลายก็ยอมดับไป
เปรียบเหมือนการคุมสัมภาระเครื่องรถเข้าได้
เสียงเรียกวารถก็มีได้,
เมื่อขันธห้ายังมีอยู่ก็เหมือนกัน
การสมมุติว่าสัตว์ก็มีได้

ตัณฺหิ ตัสสะ สะกัง โหติ,
ตัณฺหะ อาทายะ คัจฉะติ,
ตัณฺหัจฉสะ อะหุคัง โหติ,
ฉายาวา อะหุปายินี,
สัทธายะ สีเลนะ จะโย ปะวัตฺตมะติ,
ปัญฺเณายะ จาเคนะ สุเตนะ จูภะยัง,

บุญและบาปนั้นคงเป็นของ ๆ ผู้นั้นแท้
ผู้นั้นก็ต้องรับรองบุญและบาปนั้นไป
บุญและบาปนั้นก็ย่อมติดตามผู้นั้นไป
เหมือนเงาอันติดตามผู้นั้นไปฉะนั้น

โส ตาทิโส สัพฺปรีโส วิจฺจขะโณ,
อาทียะติ สาระมิธะวะ อັตตะโน,

ผู้ใดเจริญด้วยศรัทธาและศีล
และปัญญา การบริจาค
การดับศึกษาทั้งสองฝ่าย
ผู้นั้นเป็นสัตบุรุษเฉียบแหลมเช่นนั้น
ย่อมถือไว้ได้ซึ่งสาระประโยชน์
ของตนในโลกนี้แท้

อັชเชวะ กิจจะมาตฺตปฺปัง,

ความเพียรเผากิเลส, พึ่งเร่งรีบทำเสีย
แต่ในวันที่มีชีวิตเป็นอยู่ที่นี่ที่เดียว.

โก ชฺชัญญา มะระณัง สุเว,
นะหิ โน สังคะรันเตนะ, มะหาเสเนนะ มัจจุณา,

ใครจะรู้ว่าความตายจะมีมาในวันพรุ่งนี้

เราทั้งหลายจะผัดผ่อนด้วยมัจจุราช ผู้มีเสนาใหญ่นั้นไปไม่ได้เลย
เอวัม ภูเตสุ เปยเตสุ
สาธุ ตตฺถาขมฺมุเปกขะหา,
อะปิ เตสัง นิโรธายะ ปะฏิปัตติยาติสาธุกัง,

เมื่อสังขารเหล่านั้นต้องเป็นอย่างนี้แน่แท้แล้ว,
การวางอุเบกขาในสังขารเหล่านั้นได้เป็นดี.

อนึ่ง การปฏิบัติเพื่อความสงบสังขารเหล่านั้นได้ ก็ยังเป็นความดี,
สัพฺปัง สัมปาทะนียันฺหิ อັปปะมาเทนะ สัพฺปะทาติ.

กิจทั้งสิ้นนี้ควรบำเพ็ญให้บริบูรณ์, ด้วยความไม่ประมาทในกาลทุกเมื่อ แล

อารักขะกัมมัฏฺฐาน

หันทะ มะยัง อารักขะกัมมัฏฺฐานะคาถาโย ภาณามะ เส.

**พุทธานุสสະติ เมตตา จะ อະสุกััง มะระณััสสะติ,
อิจจิมมา จะตฺรารักขา กาดััพพา จะวิปัสสะนา.**

ภาวนาทั้ง ๔ นี้ คือพุทธานุสสະติ ระลึกถึงพระคุณพระพุทธเจ้า,
เมตตา ปรารถนาจะให้เป็นผู้สุข อະสุกััง พิจารณากายให้เห็น
เป็นของไม่งาม มะระณััสสะติ ระลึกถึงความตาย
ชื่อว่าจตุรารักข์ และวิปัสสนาอันพึงบำเพ็ญ

**วิสุทธะธัมมะสันตานิ อะนุตตะรายะ โพธิยา,
โยคะโต จะ ปะโพธา จะ พุทฺโธ พุทฺโธติ ญายะเต**

พระพุทธเจ้ามีพระสันดานอันบริบูรณ์, ด้วยพระธรรมอันบริสุทธิ์,
อันสัตว์โลกรู้ชื่อว่าพุทฺโธ ๆ ดังนี้, เพราะพระปัญญาตรัสรู้อย่าง
เยี่ยม, เพราะทรงชักโยงหมู่สัตว์ไว้ในธรรมะปฏิบัติ,
และเพราะทรงปลุกใจหมู่สัตว์ให้ตื่นอยู่.

**นระนานะระ ติริจจันนะ เกทา สัตตา สุขะสิโน,
สัพเพปิ สุขิโน โหนตุ สุขิตัตตา จะ เขมิโน.**

สัตว์ทั้งหลาย, ต่างโดยมนุษย์อมมนุษย์และดิรัจจัน, เป็นผู้แสวง
หาความสุข ขอสัตว์เหล่านั้นแม้ทั้งสิ้น, จงเป็นผู้ถึงซึ่งความสุข,
และเป็นผู้เกษมสำราญ เพราะถึงซึ่งความสุขเกิด

**เกสะโลมา ทิฉะวานัง อะยะเมวะ สะมุสสะโย
กาโย สัพพะปิ เขคฺจโจ วัณณาทีโต ปะฏิกกุโล.**

กายนี้แล, เป็นที่ประชุมแห่งซากศพ มีผมขนเป็นต้น, แม้ทั้งสิ้น,
เป็นของน่าเบื่อหน่าย เป็นปฏิกุลโดยส่วนมีสี่ เป็นต้น.

**ชีวัตินทฺริยูปัจเจทะ สังขาตะมะระณัง สียา
สัพเพสังปีธะ ปาณีนัง ตัณ्हี ฐวััง นะ ชีวัตัง.**

ความตาย, กล่าวคือความแตกขาดแห่งชีวัตินทฺริย์,

พึงมีแก่สัตว์ทั้งหลาย ในโลกนี้แม้ทั้งสิ้น, เพราะว่าความตาย
เป็นของเที่ยง, ชีวิตความเป็นอยู่เป็นของไม่เที่ยง แล ฯ

อะริยะสัจจะคาถา

หันทะ มะยัง อะริยะสัจจะคาถาโย ภาณามะ เส ฯ

เย ทุกขัง นปฺปะชานันฺติ,
อะโถ ทุกขัสสะ สัมภะวัง,
ยัตถะ จะ สัพพะโส ทุกขัง, อะเสสัง อุปะรุชฺชมะติ,

ชนเหล่าใด, ไม่รู้ทั่วถึงซึ่งทุกข์
ทั้งเหตุเป็นแดนเกิดแห่งทุกข์

ทั้งความทุกข์ย่อมดับไม่เหลือโดยประการทั้งปวง, ในเพราะมรรคใด

ตัณฺหะ มัคคัง นะ ปะชานันฺติ,

ทั้งไม่รู้ซึ่งมรรคนั้น

ทุกฺขุปะสะมะคามินฺหัง,

อันเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความสงบแห่งทุกข์

เจโต วิมุตติหิณา เต,

ชนเหล่านั้นเป็นผู้เห็นห่างจากเจโตวิมุตติ

อะโถ ปญฺญาวิมุตติยา,

ทั้งจากปัญญาวิมุตติ

อะภัพพา เต อันตะกิริยาเย,

เขาเป็นผู้ไม่พอเพื่อจะทำที่สุดแห่งทุกข์ได้

เต เว ชาติชะรูปะคา,

เขาต้องเข้าถึงซึ่งชาติและชราแน่แท้

เย จะ ทุกขัง ปะชานันฺติ,

ฝ่ายชนเหล่าใด, รู้ทั่วถึงซึ่งทุกข์ได้

อะโถ ทุกขัสสะ สัมภะวัง,

ทั้งเหตุเป็นแดนเกิดแห่งทุกข์

ยัตถะ จะ สัพพะโส ทุกขัง อะเสสัง อุปะรุชฺชมะติ,

ทั้งความทุกข์ย่อมดับไม่เหลือด้วยประการทั้งปวง, ในเพราะมรรคใด

ตัณฺหะ มัคคัง นะ ปะชานันฺติ,

ทั้งรู้ทั่วถึงซึ่งมรรคนั้น

ทุกฺขุปะสะมะคามินฺหัง,

อันเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความสงบแห่งทุกข์

เจโต วิมุตติสัมปันนา,

ชนเหล่านั้นเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยเจโตวิมุตติ

อะโถ ปญฺญาวิมุตติยา,

ทั้งด้วยปัญญาวิมุตติ

ภัพพา เต อันตะกิริยาเย,

เขาเพียงพอเพื่อจะทำที่สุดแห่งทุกข์ได้

นะ เต ชาติชะรูปะคาคติ.

เขาไม่ต้องเข้าถึงซึ่งชาติและชรา ฉะนั้นแล.

คาราวะคาถา

หันทะ มะยัง คารวะคาถาโย ภาณามะ เส.

สัตถุคระรุ ธัมมะคระรุ,	ผู้เคารพหนักแน่นในพระศาสดา
สังฆะ จะ ตัพพะคาระโว,	ผู้เคารพหนักแน่นในพระธรรม
สมาธิคระรุ อาตาปี,	และผู้มีความเคารพแก่กล้าในพระสงฆ์
สิกขายะ ตัพพะคาระโว,	ผู้มีความเพียรหนักแน่นในสมาธิ
อัปปะมาทะคระรุ ภิกขุ,	มีความเคารพแก่กล้าในไตรสิกขา
ปะฏิสังถาระคาระโว,	ผู้เห็นภัยหนักแน่นในความไม่ประมาท
อะภัพโพ ปะริหานายะ,	มีความเคารพในการปฏิสังขาร
นิพพานัสเสวะ สันติเก.	ยอมเป็นผู้ไม่พอเพื่อจะเสื่อมเสีย
	เป็นผู้ปฏิบัติใกล้พระนิพพานโดยแท้แล.

เทวะตาทิปัตติทานะคาถา

หันทะ มะยัง เทวะตาทิปัตติทานะคาถาโย ภาณามะ เส ๙

ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสิณี,

เทพยาดาเหล่าใด มีปกตติอยู่ในวิหารสถิตอยู่

ภูเบ ฆะเร โโพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง,

ที่เรือนพระสฤป, ที่เรือนพระโพธิ ในที่นั้นๆ

ตา ธัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา,

เทพดาเหล่านั้น, เป็นผู้อันเราทั้งหลายบูชาแล้วด้วยธรรมทาน

โสตถิง กะโรนเตธะ วิหาระมัตถะเส.

จงกระทำความสวัสดิ์ในวิหารมณฑลนี้

เถรา จะ มัชชา นะวะกา จะ ภิกขะโว,

พระภิกษุทั้งหลายที่เป็นพระเถระ ที่เป็นปานกลาง ที่ยังใหม่ ก็ดี

สารามิกา ทานะปะติ อูปาสะกา,

อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย ผู้เป็นทานบดี พร้อมด้วย อารามิกชนก็ดี

กามา จะ เทสา นิคะมา จะ อีสสะรา,

ชนทั้งหลาย, ที่เป็นชาวบ้าน ที่เป็นชาวเมือง

ที่เป็นชาวนิคม ที่เป็นอิสระก็ดี

สัปปาณะภูตา สุขิตา ภาวันตุ เต.

สัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลายเหล่านั้น จงเป็นผู้ถึงซึ่งความสุข

ชะลาพุชา เยปิ จะ อัณฑะสัมภะวา,

แม้สัตว์เหล่าใด ที่เป็นชะลาพุชะกำเนิด ที่เป็นอัณฑะชะกำเนิด

สังเสทชะดา อะถะโวปาปะติกา,

ที่เป็นสังเสทชะกำเนิด ที่เป็นอุปปาติกะกำเนิด ก็ดี

นียยานิกัง รัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต,

สัตว์เหล่านั้น, ได้อาศัยพระธรรมเป็นนียยานิกธรรมแล้ว

สัพเพปิ ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง.

แม้ทั้งหมด จงทำสิ้นไปแห่งทุกข์

ฐาตุ จิรัง สะตัง รัมโม รัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา,

ขอธรรมของสัตบุรุษทั้งหลาย จงดำรงอยู่นาน

และบุคคลทั้งหลายที่ทรงธรรมจงดำรงอยู่นาน

สังโฆ โหตุ สะมัคโควะ อัถถายะ จะ หิตายะ จะ,

ขอพระสงฆ์จงเป็นผู้พร้อมเพรียงกันเทียว เพื่อประโยชน์และเกื้อกูล

อัมเห รักขะตุ สัทรัมโม สัพเพปิ รัมมะจะริโน,

ขอพระสังฆธรรม จงรักษาเราทั้งหลาย ผู้ประพฤติธรรม แม้ทั้งปวง

วุฑฒิง สัมปาปุณเอยยามะ, ธัมเม อริยัปปะเวทิตเต.

ขอเราทั้งหลาย จงถึงความเจริญในธรรม ที่พระอริยเจ้าแสดงแล้วเถิด.

อริยะระณะหะคาถา

หันทะ มะยัง อริยะระณะหะคาถาโย ภะณามะ เส ๙

ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต

ความเชื่อของบุคคลใด

อะจะลา สุปะติฏฐิตา

ตั้งมั่นแล้วในพระตถาคตเจ้า

สีลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง

อนึ่งศีลของบุคคลใดตั้งงาม

อริยะะกันตัง ปะสังสิตัง.

เป็นที่ยินดีแห่งพระอริยะเจ้า

อันพระอริยเจ้าสรรเสริญแล้ว.

สังฆะ ปะสาโท ยัสสัตถิ

ความเลื่อมใสในพระสงฆ์มีอยู่แก่บุคคลใด

อุชุกุตัญจะ ทัสสะหัง,

อนึ่งความเห็นของบุคคลผู้ใด

เป็นธรรมตรงตามความเป็นจริง,

อะทะลิตโทติ ตัง อาหุ

บัณฑิตทั้งหลายกล่าวผู้นั้นว่าเป็นผู้ไม่จน

อะโมฆันตัสสะ ชีวัตัง.

ความเป็นอยู่ของผู้นั้น ไม่เปล่าจากประโยชน์,

ตัสมา สัทธัญจะ สีลัญจะ

ปะสาทัง ธัมมะทัสสะหัง,

อะนุญญะเชถะ เมธาวิ

สะรัง พุทธาณะสาสะหันทิ.

เพราะเหตุนั้น เมื่อผู้มีปัญญามาระลึกถึงคำสอนของพระพุทธรเจ้าทั้งหลาย ก็

ควรประกอบความเชื่อและศีลและความเลื่อมใส

ความเห็นธรรมไว้เนื่อง ๆ ดังนี้แล.

หนังสือการร่ายพระพุทธรูป ๕ สถาน

หันทะ มะยัง ปาทะลัญชะนะปาจัง ภาณามะ เส ๗

วันทามิ พุทธัง ภาวะปาระติณณัง,

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระพุทธรูปเจ้าผู้ข้ามพื้นผิแห่งภพ,

ติโลกะเกตุง ติภะเวกะหาถัง,

ผู้เป็นธงชัยของไตรโลกผู้เป็นนาถะอันเอกของไตรภพ,

โยโลกะเสฏฐิ สะกะลัง กิเลสัง, เจตวานะ โพเธสิ ชะหัง อะนันทัง

ผู้ประเสริฐในโลกตัดกิเลสทั้งสิ้นได้แล้ว,

ช่วยปลุกชนหาที่สุตมิดี ให้ตรัสรู้มรรคผลและนิพพาน.

ยัง นัมมะทายะ นะทียา ปุลิเน จะตีเร,

ร่ายพระบาทใดอันพระพุทธรูปได้ทรงแสดงไว้,

บนหาดทรายแทบฝั่งแม่น้ำนัมมะทา,

ยัง สัจจะพันธะคิริเก สุขะนา จะลัคเค.

ร่ายพระบาทใดอันพระพุทธรูปได้ทรงแสดงไว้,

เหนือเขาสัจจพันธ์ และเหนือยอดเขาสุขะนา,

ยัง ตัตตะ โยนะกะปุเร มุณีโน จะ ปาทัง,

ตั้ง ปาทะลัญชะนะมะหัง สิริสะ นะมามิ.

ร่ายพระบาทใดอันพระพุทธรูปได้ทรงแสดงไว้ในเมืองโยนะกะ

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระบาทและร่ายพระบาทนั้น ๆ

ของพระมุนีด้วยเศียรเกล้า.

สุวัณณะมาลิเก สุวัณณะปัพพะเต, สุขะนะกุญเญ โยนะกะปุเร

นัมมะทายะนะทียา, ปัญจะปาทะวะรัง ฐานัง อะหัง วันทามิ ทูระโต

ข้าพเจ้าขอนมัสการสถานที่ที่มีรอยพระบาทอันประเสริฐ ๕ สถาน

แต่ที่ไกล, คือที่เขาสวรรณมาลิก ๑, ที่เขาสวรรณบรรพต ๑,
ที่ยอดเขาสุมะนะภูฏ ๑, ที่โยนะกะบุรี ๑, ที่แม่น้ำชื่อนัมมะทา ๑,
อิจเจอร์ มัจฉันตะ นะมัสสะเนยยัง, นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง.

ข้าพเจ้าขอนมัสการอยู่ซึ่งพระรัตนตรัยใด,
อันบุคคลควรไหว้โดยส่วนนี้ด้วยประการฉะนี้.

ปัญญากิสันทัง วิปลัง อะลัตถัง, ได้แล้วซึ่งกองบุญอันไพบูรณ์,
ตัสสะนุกาเวนะ หะตันตะราโย,

ขออนุภาพแห่งพระรัตนตรัยนั้น จงขจัดภัยอันตรายเสียเถิด,
อามันตะยามิ โว ภิกขเว,

ดูก่อนผู้เห็นภัยทั้งหลาย, เราขอเตือนท่านทั้งหลาย
ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขเว,

ดูก่อนผู้เห็นภัยทั้งหลาย, เราขอให้ท่านทั้งหลายทราบไว้ว่า
ขะยะ วะยะ ธัมมา สังขารา,

สังขารทั้งหลายมีอันความเสื่อมสิ้นไป เป็นธรรมดา
อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ.

ขอให้ท่านทั้งหลาย, จงยังประโยชน์ ตนและประโยชน์ท่าน
ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด

อิติ ด้วยประการฉะนี้แล.

อุณหัสสวิชัยสูตร

(จากมุตโตทัย เล่ม ๒ พระอาจารย์วัน อุตตโม และ พระอาจารย์ทองคำ ญาณภาโส)

พระธรรมเป็นของยิ่งในโลกทั้งสาม สามารถชนะซึ่งความร้อนกร้อนใจอันเกิดแต่ภัยต่างๆ
จะเว้นห่างจากอันตรายทั้งหลายคือ อาชญาของพระราชา เสือสาง นาค ยาพิษ ภูตผี ปีศาจ หาก
ว่ายังไม่ถึงคราวถึงกาลที่จักตายแล้ว ก็จักพ้นไปได้จากความตายด้วยอำนาจ พระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ ที่ตนน้อมเอาเป็นสรณะที่พึ่งที่นับถือนั้น

ผู้ใดมาถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสภาวะที่พึงแล้ว ผู้นั้นย่อมชนะได้ซึ่งความ
ร้อน อุณหิส คือความร้อนอันเกิดแก่ตน มีทั้งภายในและภายนอก ภายนอกมีเสื่อสางคางแดง
ภูตผีปีศาจ เป็นต้น ภายในคือกิเลส วิชยคือความชนะ ผู้ที่มาน้อมเอาสภาวะทั้งสามนี้เป็นที่พึงแล้ว
ย่อมจะชนะความร้อนเหล่านั้นไปได้หมดทุกอย่าง ที่เรียกว่า อุณหิสวิชัย

อัติถิ อุณหิสสะ วิชโย

สัพพะตัสสะ หิตัตถายะ

ปะริวัชเช ราชะทณฺเฑ

พะยัคเค นาเค วิเส ภูเต

สัพพัสมา มะระณา มุตโต

ตัสเสวะ อานุกาเวนะ

สุทธะสีลัง สะมาทายะ

ตัสเสวะ อานุกาเวนะ

ลิกขิตัง จินติตัง ปุชัง

ปะเรสัง เทสะนัง สุตฺวา

ธัมโม โลเก อนฺุตตะโร

ตัง ตะวัง คัณหาหิ เทวะเต

อะมะนุสเสหิ ปาวะเก

อะกาละมะระเณหะ วา

ฐะเปตฺวา กาละมาริตัง

โหดุ เทโว สุขี สะทา

ธัมมัง สุจะริตัง จะเร

โหดุ เทโว สุขี สะทา

ธาระณัง วาจะนัง คะรุง

ตัสสะ อายุ ปะวัตถะ ตีติ.

ปัจฉิมะคาถา

หันทะ มะยัง ปัจฉิมะคาถาโย ภาณามะ เส ๕

โหดุ สัพพัง สุขังคะลัง

รักขันตุ สัพพะเทวดา

สัพพะพุทธานุกาเวนะ

โสเถถิ โหนตุ นีรันตะรัง

โหดุ สัพพัง สุขังคะลัง

รักขันตุ สัพพะเทวดา

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงมี

ขอเทวดาทรงปวงจงรักษา

ด้วยอานุกาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

ขอความสวัสดิ์ดีทั้งหลาย

จงมีตลอดนีนันตร์เทอญ.

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงมี

ขอเทวดาทรงปวงจงรักษา

สัพพะธัมมานุภาเวนะ
โสตถิ โหนตุ นีรันตะรัง

โหดุ สัพพัง สุขังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวดา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ
โสตถิ โหนตุ
นีรัน ตะรัง

ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย
จงมีตลอดนิรันดร์ เทอญ.
ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงมี
ขอเทวดาทั้งปวงจงรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย
จงมีตลอดนิรันดร์ เทอญ

.....

พระพุทธานุภาพ

กัมมุนา วัตตะเตตี โลโก
วิสุตัสสา ภยมันฺหเวติ
นัตถิ กามา ประัง ทุกขัง
ทะเทยยะ ปุริโส ทานัง
วิเจยยะ ทานัง สุขะตปฺปะสฺสตุถัง

สัตว์ย่อมเป็นไปตามกรรม
เพราะความไว้วางใจ ภัยจึงตามมา
ทุกข์อื่นยิ่งกว่าทุกข์ของกาม ไม่มี
ควรให้คนด้วยของที่ควรให้ ขุ.ชา.
การเลือกให้ อันพระตถาคตทรงสรรเสริญ

ขันติกถา

โย ปะนะ ภิกขุ, ธัมมานุธัมมะ
ปะฏิปันโน วิหะระติ,
สามิจิปะฏิปันโน อะนุธัมมะจารี,
โส ตะถาคะตัง สักกะโรติ -
-คะรุกะโรติ มาเนติ ปุเชติ,
ปะระมาเยะ ปุชายะ

ภิกษุรูปใด, เป็นผู้ปฏิบัติธรรม
สมควรแก่ธรรมอยู่,
เป็นผู้ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามธรรมเป็นปกติ
ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่าได้สักการะ
เคารพบูชาในพระตถาคตเจ้า,
จัดเป็นการบูชาอย่างสูงสุด

ปะฏิบัติตปิฐายะ,

สีละสะมาธิคุณาหัง ขันตี -

ปะธานการะณัง

สัพเพปิ กุสะลา ธัมมา -

ขันตะยาวะ วัชฌันตีเต,

เกวะลาหังปิ ปาปาหัง ขันตี -

มุลลัง นิกันตะติ,

คะระหะกะละหาทีหัง มุลลัง -

ชะนะติ ขันตีโก,

ขันตี ธีรัสสะ ลังกาโร,

ขันตี ตะโป ตะปัสสิโน,

ขันตี พะลัง วะ ยะตีหัง,

ขันตี หิตะ สุขาวะหา,

ขันตีโก เมตตะวา ลาภี

สุขะสีละวา,

ปิโย เทวะมะนุสสาหัง -

มะนาโป โหติ ขันตีโก,

อัตตะโนปิ ปะเรสฺสัจจะ -

อัตถาวะโห วะ ขันตีโก,

สัคคะโมกชะคะมัง มัคคัง -

อารุพโห โหติ ขันตีโก,

ด้วยการปฏิบัติบูชา (ไม่ใช่อาภิสบูชา)

ความอดทนเป็นประธานที่ตั้งแห่งศีลสมาธิ

กุศลธรรมทั้งหลาย ย่อมเจริญ

เพราะมีความอดทนโดยแท้

ความอดทน ย่อมตัดเสียได้ซึ่งรากเหง้า

แห่งมูลของเหล่าอกุศลธรรมทั้งหลาย

ผู้อดทน ย่อมขุดเสียได้ซึ่งมูลเหตุแห่งความ

หายนะ มีการติเตียนกัน ทะเลาะกัน เป็นต้น

ความอดทนเป็นอาการของนักปราชญ์

ความอดทนเป็นตะบะ ของนักปราชญ์

ความอดทนเป็นกำลังของนักพรตทั้งหลาย

ความอดทนนำประโยชน์และความสุขมาให้

เป็นผู้อดทน ชื่อว่าเป็นผู้มีมิตร มีลาภ มียศ

และมีความสุข เป็นปรกติ,

ผู้อดทน ชื่อว่าเป็นที่รักที่เจริญใจของเทวดา

และมนุษย์ทั้งหลาย,

ผู้อดทน ชื่อว่าเป็นผู้นำประโยชน์มาให้ -

ตนและชนเหล่าอื่นด้วย,

ผู้อดทน ชื่อว่า

เป็นผู้เข้าสู่เส้นทางที่ไปสวรรค์-

และสู่มรรคถึงซึ่งพระนิพพาน,

สัตถุโน ว่าจะโนวาทั้ง –
กะโรติเยวะ ชันติโก,
ประมาเย จะ ปุชาเย –
ชិង ปุเชติ ชันติโก,
สุขา สังฆัสสะ สามัคคี,

สะมัคคานัง ตะโป สุขุ,

สุขุ วิเวโก ตุฏฐัสสะ -
สุตะธัมมัสสะ ปัสสะโต,
อภัยปัชฌัง สุขัง โลเก ปาณะ –
ภูเตสุ สันญญะโม,
สุขา วิราคะตา โลเก กามานัง –
สะมะติกกะโม,
อัสมิhamัสสะ วินะโย เอตัง -
เว ประมะมัง สุขัง,

กิจโจ มะหุสสะปะภุลาโก,
กิจฉัง มัจจานะ ชีวิตัง,
กิจฉัง สัทธัมมัสสะวะนัง,
กิจโจ พุทธานะมุปปาโท,

อปปะมาโท อะมะตัง ปะทัง,

ผู้อดทน ชื่อว่า เป็นผู้ทำตามโอวาท -
คำสอนของพระศาสดานั้นเทียว,

ผู้อดทน ชื่อว่า ได้บูชาพระชินเจ้า
ด้วยการบูชาอย่างสูงสุด

ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะสงฆ์
ย่อมนำความสุขมาให้,

ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกัน
ย่อมนำความสุขมาให้

ความสงบของผู้ยินดีในธรรมที่เห็น -
ปรากฏแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้,

ความไม่เบียดเบียน ความสำรวมในสัตว์
ทั้งหลาย ย่อมอยู่เป็นสุขในโลก,

ความปราศจากกำหนด ความก้าวล่วงกาม
ทั้งหลายในโลกเสียได้ ย่อมอยู่เป็นสุข,

การนำอัสมิมานะออกหมดเสียได้
เป็นสุขอย่างยิ่ง,

การได้อัตภาพเป็นมมนุษย์ เป็นของยาก,

การดำรงชีวิตอยู่ เป็นของยาก,

การได้ฟังพระสัทธรรม เป็นสิ่งหาได้ยาก,

ความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
เป็นของยาก,

ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย,

ปะมาโท มัจจุโน ปะทัง,
อัปปะมัตตา นะ มียันติ,
เย ปะมัตตา ยะธา มะตา,
เอตัง วิเสโส ญัตวา –
อัปปะมาทัมหิ ปันทิตา,
อัปปะมาเท ปะโมทนต์ิ –
อริยานัง โคจะเร ระตา,

ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย,
ผู้ไม่ประมาท เชื่อว่ายังไม่ตาย
ผู้ประมาทแล้ว เชื่อว่าตายแล้ว,
บัณฑิตทั้งหลาย ทราบความข้อนี้โดยทั่ว
กันแล้ว ย่อมตั้งอยู่ในความไม่ประมาท,
ย่อมบันเทิงในความไม่ประมาท ยินดีแล้ว
ในธรรมอันเป็นที่ไปของพระอริยเจ้าทั้งหลาย

อาหิสงส์การเจริญเมตตา

เมตตายะ ภิกขเว เจโตวิมุตติยา
อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
พะหุลีกะตายะ,
ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ
อนัญจิตายะ,
ปะริจิตายะ สุตตะมารัทธายะ,
เอกาทะสาณิสังสา ปาฏิกังขา,
กะตะมะ เอกาทะสะ,
สุขัง สุขปะติ,
สุขัง ปะฏิพุชณะติ,
นะ ปาปะกัง สุปีนัง ปัสสะติ,
มะนุสสาณัง ปิโย โหติ,
อะมะนุสสาณัง ปิโย โหติ,
เทวะตา รักขันติ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมตตาเจโตวิมุตติ
อันบุคคลบำเพ็ญแล้ว ภาวนาแล้ว
เจริญให้ชำนาญมากแล้ว,
ทำให้เป็นเครื่องดำเนินของใจ
ยึดเหนี่ยวทางใจ
เมื่ออบรม สร้างสม ปรารถนาด้วยดีแล้ว,
11 อาหิสงส์ผู้ทำพึงอย่างหวังได้แน่นอน
11 ประการนั้น เป็นใจนบ้าง
หลับก็เป็นสุข
ตื่นก็เป็นสุข,
นอนฝันก็ไม่ร้าย,
เป็นที่รักของเพื่อนมนุษย์
เป็นที่รักของเหล่าอะมนุษย์,
เทวดาก็ปกป้องรักษา,

หาสสะอัคคี วา วิสัง วา
สุดถึง วา กามะติ,
ตุวะฏัง จิตตัง สะมาธิยะติ,
มุขะวัณโณ วิปปะสีทะติ,
อะสัมมุฬโห กาลัง กะโรติ,
อุตตะริง อัปปะฏิวิชฌันโต
พรหมมะโล กุปะโต โหติ,

เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุติยา
อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
พะหลีกะตายะ,
ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ
อนัญจิตายะ,
ปะริจิตายะ สุสะมารัทธายะ,
อิเม เอกาทะสานิสังสา
ปาฏิกังขาทิ,

อิทะมะโวจะ กะคะวา,
อัตตะมานา เต ภิกขุ กะคะวะโต,
ภาสิตัง อะภินันทุนติ.

สุวิชาโน กะวัง โหติ,

ไฟ ยาพิช คัตรารุชไมกร้ากราย,

จิตตั้งมั่น เป็นสมาธิได้เร็ว
หน้าตาก็ดมุดมองใส
เวลาตายก็สติไม่หลง
ถ้าไม่สามารถบรรลุธรรมชั้นสูงภพนี้
ก็ยอมเข้าถึงพรหมโลกได้,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมตตาเจโตวิมุติ
อันบุคคลบำเพ็ญแล้ว ภาวนาแล้ว
เจริญให้ชำนาญมากแล้ว, ทำให้เป็น
ทำให้เป็นเครื่องดำเนินของใจ
ยึดเหนี่ยวทางใจ
เมื่ออบรม สร้างสม ปรรากด้วยดีแล้ว,
อาณิสงส์ 11 ประการนี้ยอมเกิดขึ้นได้
อย่างไม่ต้องสงสัย,

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้แบบนี้
ภิกษุเหล่านั้น ต่างมีใจยินดีชื่นชมใน
พระพุทธานุภาพของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ด้วยประการฉะนี้แล.

ปราคาสุตตปาฐะ

ผู้รู้ดี เป็นผู้เจริญ,

ทิวาโนะ ปะระกะโว,
ธัมมะกาโม กะวัง โหติ,
ธัมมะเทสสี ปะระกะโว,

อะสันตัสสะ ปิยา โหนติ
นะ สันเต กุรุเต ปิยัง,
อะสะตัง ธัมมัง โรเจติ
ตัง ปะระกะวะโต มุขัง,

นิททาสิลี สะภาสิลี
อะนุญญาตา จะ โย นะโร,
อะละโส โกะระปัญญาโน
ตัง ปะระกะวะโต มุขัง,

โย มาตะรัง ปิตะรัง วา
ชิตตะกัง คะตะโยพะนัง
ปะหุสสันโต นะ กะระติ,
ตัง ปะระกะวะโต มุขัง,
โย พราหมะณัง สะมะณัง วา
อัญญัง วาปี ะณิพะกัง
มุสาวาเทนะ วัญเจติ
ตัง ปะระกะวะโต มุขัง,

ปะหุตะวิตโต ปุริโส
สะหิริญญุ สะโกชะโน
เอโก กุญชะติ สาธุนิ

ผู้รู้ชั่ว เป็นผู้เสื่อม,
ผู้ใดใคร่ธรรม ย่อมเป็นผู้เจริญ,
ผู้ใดเกลียดชังธรรม ย่อมเป็นผู้เสื่อม,

ผู้ใดทำความรักในคนพาล,
ไม่ทำความรักในบัณฑิต
เขาชอบใจในธรรมของคนพาล,
ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้ใดเป็นผู้ชอบนอนหลับ ชอบพูดคุย
ไม่ขยันมักเกียจคร้านการงาน,
และเป็นคนมักโกรธ
ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้ใดมีความสามารถอยู่ ไม่เลี้ยงดูมารดาบิดา
ผู้แก่ชรา ้วยเฒ่าแล้ว

ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,
ผู้ใดหลอกลวงสมณะพราหมณ์
หลอกแม่ วนิพกคนขอทานอื่นใด
ด้วยมุสาวาจา
ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้ใดมีทรัพย์สินเงินทอง
มีของเหลือกินเหลือใช้
เขาบริโภคของที่ดี ๆ นั้นแต่ผู้เดียว

ตั้ง ปะรากะวะโต มุขัง,
ชาติถัทโธ ณะนะถัทโธ
โคตตะถัทโธ จะ โย นะโร
สัตถุญญาติมะติมัญญเอติ
ตั้ง ปะรากะวะโต มุขัง,

อิติถัตตโต สุรารุตโต
อักษะรุตโต จะ โย นะโร
ลัทธัง ลัทธัง วินาเสติ
ตั้ง ปะรากะวะโต มุขัง,

เสหิ ทาเรหิ อะสันตญุโฐ
เวสิยาสุ ปะทุสสะติ
ทุสสะติ ปะระทาเรสุ
ตั้ง ปะรากะวะโต มุขัง,

อะติตะโยพะพะโน โปโส
อาเนติ ติมพะรุตถะนิง
ตัสสา อิสสา นะ สุปะปะติ

ตั้ง ปะรากะวะโต มุขัง,

อิติถิง โสณทิง วิกิริถิง
ปุริสัง วาปี ตาทิสัง
อิสสะริยัสสมิง ฐะเปติ

ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,
ผู้ใดหญิงเพราะชาติกำเนิด
หญิงเพราะมีทรัพย์ หญิงเพราะโคจรตระกูล
แล้วดูหมิ่นแม่ซึ่งญาติของตน
ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้ใดเป็นนักเลงหญิง นักเลงสุรา
และเป็นนักเลงการพนัน, เขาได้ทำลาย
ทรัพย์ที่หามาได้ ให้พินาศฉิบหายไป
ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้ใดไม่พอใจรักใคร่ในภรรยาตน
กลับไปเที่ยวชุกชุกกับหญิงแพศยา
และลอบทำชู้กับภรรยาของผู้อื่น
ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ชายใดผู้ถึงวัยเฒ่าแล้ว
ได้นำหญิงสาวแรกรุ่นมาเป็นภรรยา
เขานอนไม่หลับเพราะความหึงหวง
และห่วงอาลัยในหญิงนั้น

ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ชายใดตั้งหญิงนักเลงใช้จ่ายสุรุษสุร่าย
มาเป็นแม่เรือน หรือหญิงใดตั้งชายนักเลง
ใช้จ่ายสุรุษสุร่ายมาเป็นพ่อเรือน

ตั้ง ปะราคะวะโต มุขัง,

อัปปะโกโค มะหาตถโห

ขัตติเย ชายะเต กุเล

โส จะ รัชชัง ปัตถะยะติ

ตั้ง ปะราคะวะโต มุขัง,

เอเต ปะราคะเว โลเก

ปัททิตโต สะมะเวกขิยะ

อะริโย ทัสสะนะสัมปันโน

สะ โลเก ภาชะเต สิวัง,

อิติ

ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้ใดเกิดในตระกูลกษัตริย์ มีโภคะน้อย

แต่มีความอยากเป็นใหญ่

ปรารถนาราชสมบัติ

ข้อนั้น เป็นทางแห่งความเสื่อม,

ผู้เป็นบัณฑิตสมบูรณ์ด้วยความเห็นอัน

ประเสริฐ ได้เห็นเหตุแห่งความเสื่อมทั้งหลาย

ชัดแล้ว ท่านย่อมเว้นสิ่งเหล่านั้นเสีย

เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านจึงพบและเสพแต่โลกซึ่ง

มีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว

ด้วยประการฉะนี้ แล.

ปรมกัลยาณमितตคาถา

หันทะ มะยัง ประระกัลยาณะमितตคาถาโย ภาณามะ เส ๙

อานันโท ภาคะวันตัง เอตะทะโวจะ

พระอานนท์ได้กล่าวคำนี้กับพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

อุปัฏฐะมิทัง ภันเต พรหมะจะริยัสสะยะทิทัง กัลยาณะमितตตะตา

กัลยาณะ สะหายะตา กัลยาณะ สัมปะวังกะตา ติ,

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความเป็นผู้มีมิตรดี มีสหายดี มีเพื่อนผู้แวดล้อมดี

นี่เป็นครึ่งหนึ่งของชีวิตแห่งพรหมจรรย์

เอวัง วุตตาหัง เอตะทะโวจะ,

เมื่อพระอานนท์กล่าวอย่างนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้า

ได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า

มา เหวี่ยง อานันทะ, สะกะละเมวะ หิทัง อานันทะ พรหมจะริยัง ยะทิทัง กัล
ยาณะमितตะตา กัลยาณะสะหายะตา กัลยาณะสัมปะวังกะตาติ,

ดูก่อนอานนท์ เธออย่ากล่าวอย่างนั้น ดูก่อนอานนท์ ความเป็นผู้มีมิตรดี มี
สหายดี มีเพื่อนผู้แวดล้อมดี นี้เป็นทั้งหมดของชีวิต แห่งพรหมจรรย์ที่เดียว
เอวัง โข อานันทะ ภิกขุ กัลยาณะमितโต กัลยาณะสะหาโย
กัลยาณะสัมปะวังโก อะริยัง อัญญังคิกัง มัคคัง ภาเวติ,

ดูก่อนอานนท์ ภิกษุ (พุทธบริษัท ๔) ผู้มีมิตรดี, มีสหายดี มีเพื่อนแวดล้อมดี
ย่อมเจริญในอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มากได้ อย่างนี้แล

มะมัญญิ อานันทะ กัลยาณะमितตัง อาคัมมะ,

ดูก่อนอานนท์ สัตว์ทั้งหลายเหล่าใดได้อาศัยเรา (พระพุทธเจ้า)
เป็นกัลยาณมิตรแล้ว

ชาติธัมมา สัตตา ชาติยา ปะมุจจันติ

สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ผู้มีความเกิดเป็นธรรมดา
ย่อมหลุดพ้นจากความเกิดไปได้,

ชะราธัมมา สัตตา ชะรายะ ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ผู้มีความแก่เป็นธรรมดา ย่อมหลุดพ้นจากความแก่ได้

พะยาธิธัมมา สัตตา พะยาธิโต ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ย่อมหลุดพ้นจากความเจ็บไข้ได้

โสกะปะริเทวะ ทุกชะโทมะหังสสุปายาสะธัมมา สัตตา โสกะปะริเทวะ

ทุกชะโทมะหังส สุปายาเสหิ ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลายผู้มีความโศก ความร่ำไรร่ำพัน ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ
มีความคับแค้นเป็นธรรมดา ย่อมหลุดพ้นจากความโศก ความร่ำไรร่ำพัน
ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ไปได้ ดังนี้

อิติ

ด้วยประการฉะนี้ แล.

เทวทูตสุดตปาฐะ

โจทิตา เทวะทูเทหิ

เย ปะมัจฉันติ มาณะวาเต

ทีฆะรัตตัง โสจันติ

หีนากายปะคา ณะรา,

บุคคลเหล่านี้ใด ถูกเทวทูตทั้งหลายตักเตือนแล้ว ยังประมาทอยู่ บุคคลเหล่านั้น จะเข้าถึงกำหนดชั้นแล้ว เกิดในนรกประสบทุกข์โศกอยู่สิ้นกาลนาน.

เย จะ โข เทวะทูเทหิ

สันโต สัพปุริสา อิธะ

โจทิตา หนัปะมัจฉันติ

อะริยะธัมเม กุทาจะนัง,

ส่วนบุคคลใด เป็นสัตตบุรุษ ผู้สงบ ถูกเทวทูตทั้งหลายตักเตือนแล้ว ย่อมไม่ประมาทในอริยธรรม กำหนดรู้อยู่เป็นเบื้องนิจ

อุปาทานะ ภายัง ทิสวา

ชาติมะระณะสัมภะเว

อะนุปาทา วิมุจันติ

ชาติมะระณะสังขะเย,

บุคคลเหล่านี้ใด เห็นภัยในความยึดมั่นถือมั่น อันเป็นปัจจัยก่อให้เกิดภพชาติ ชรา มรณะ บุคคลเหล่านั้น ย่อมหลุดพ้นจากอุปาทาน เพราะความพยายาม กระทำให้สิ้นซึ่งชาติ ชรา มรณะภัยนั้น

เต เขมะปัตตา สุขิโน

ทิฏฐะธัมมาภินิพพุตา

สัพพะเวระกะยาตีตา

สัพพะทุกขัง อุปัจจะคฺหติ,

บุคคลเหล่านั้นชื่อว่า เป็นผู้มีความเกษมสุข เป็นผู้บรรลुพระนิพพานใน ปัจจุบัน ชาตินี้เป็นผู้ไม่มีเวรไม่มีภัย เป็นผู้ล่วงพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้ ดังนี้แล

พุทธอุทานคาถา

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ธัมมา อาตาปิโน ฌายะโต พราหมณะณัสสะ,

เมื่อใด ธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ ผู้มีสติปัญญาเพียรเพ่งอยู่,

อะถัสสะ กังขา ะปะยันติ สัพพา,

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป,

ยะโต ปะชานาติ สะเหตุธัมมัง,

เพราะรู้ชัดแจ้งว่า ธรรมทั้งหลายย่อมเกิดแต่เหตุ,

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ธัมมา อาตาปิโน ฌายะโต พราหมณะณัสสะ,

เมื่อใด ธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ ผู้มีสติปัญญาเพียรเพ่งอยู่,

อะถัสสะ กังขา ะปะยันติ สัพพา,

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป,

ยะโต ขะยัง ปัจจะยานัง อะเวทิ,

เพราะได้รู้ถึงความสิ้นไปแห่งปัจจัยทั้งหลาย,

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ธัมมา อาตาปิโน ฌายะโต พราหมณะณัสสะ,

เมื่อใด ธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ ผู้มีสติปัญญาเพียรเพ่งอยู่,

วิฐุปะยัง ติฏฐะติ มาระเสนัง,

พราหมณ์นั้น ย่อมกำจัดมารและเสนามาร, ดำรงอยู่ได้,

สุโรวะ โธภาสะ ยะมันตะลิกขันติ.

ดูจดวงอาทิตย์กำจัดความมืด ส่องสว่างอยู่ ฉะนั้น.

ปฐมพุทธภาษิตคาถา

อเนกะชาติสังสารัง สันธาวิสสัง อะนิพพิสัง,

เมื่อเรายังไม่พบญาณ ได้เล่นท่องเที่ยวไปในสังสาร เป็นอเนกชาติ

คะหะการัง คะเวสันโต ทุกขา ชาติ ปุณฺณปุณฺณัง

แสวงหาอยู่ซึ่งนายช่างปลุกเรื้อน คือตัวตัณหาผู้สร้างภพ

การเกิดทุกคราว เป็นความทุกข์รำไป

คะหะการะกะ ทิฏฺฐโฐสิ ปุณะ เคหัง นะ กาทะสิ

นี่แน่ะ นายช่างปลุกเรื้อน เราจักเจ้าเสียแล้ว

เจ้าจะทำเรื้อนให้เราไม่ได้อีกต่อไป

สัพพา เต ผาสูกา ภักคา คะหะภูงฺง วิสังขะยัง

โครองเรื่อนทั้งหมดของเจ้าเราหักเสียแล้ว

ยอดเรื่อนของเรา ก็รื้อทิ้งเสียแล้ว

วิสังขาระคะตัง จิตตัง ตัญหานัง ขะยะมัชณะคา.

จิตของเราพ้นจากอุปาทานในขั้นนี้แล้ว เป็นสภาพที่ปรุงแต่งต่อไป ไม่ได้อีก
เราได้ถึงแล้วซึ่งความสิ้นแห่งตัณหา (คือความพ้นทุกข์จากการไม่เกิดในภพได้อีก)

ปัจฉิมพุกโรวาทวาตะปาฐะ

หันทะทานิ ภิกขเว อามันตะยามิ โว ภิกขะเว,

ดูก่อนท่านผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย, เราขอเตือนท่านทั้งหลาย

ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว,

ดูก่อนท่านผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย, เราขอให้ท่านทราบไว้ว่า

ชะยะ ะยะ ธัมมา สังขารา,

สังขารทั้งหลาย ย่อมมีอันความเสื่อมสิ้นไป เป็นธรรมดา

อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ,

ขอให้ท่านทั้งหลาย, จงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน
ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด

อะยัง ตะถาคะตัสสะ ปัจฉิมา วาจา.

นี่เป็นพระพุทธานุศาสนะวาจาสุดท้าย ของพระตถาคตเจ้า.

ภักเทกะรัตตะคาถา

หันทะมะยัง ภักเทกะรัตตะคาถาโย ะณะมะเส ะ

อะตีตัง นานวา คะเมยยะ หับปะฏิกังเข อะนาคะตัง

ผู้มีปัญญา ไม่ควรตามคิดถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้วด้วยความอาลัย,

และไม่ตั้งความหวัง พะวงถึงอนาคต คือถึงสิ่งที่ยังมาไม่ถึง,
ยะทะตีตัม ปะหีนันตัง **อับปัตตัญจะ อะนาคะตัง.**

สิ่งที่ล่วงแล้วไปนั้น ก็ได้ล่วงไปแล้ว สิ่งที่ยังไม่มีมานั้น ก็ยังมาไม่ถึง,
ปัจจุปปันหนัญจะ โย ธัมมัง ตัตถะ ตัตถะ วิปัสสะติ
อะสังหิรัง อะสังกุปปัง ตัง วิทธา มะนุพฺพุหะเย,

ผู้ใดมองเห็นธรรมในสิ่งที่ปรากฏอยู่เฉพาะหน้านั้นๆ อย่างชัดเจน
ไม่ถ่วงง่อนคลอนแคลนสงสัย ในเหตุปัจจัยที่มาของปัจจุบันธรรมนั้น
เขาพากเพียรดีแล้วในปัจจุบันธรรม ควรพอกพูนทำให้มากยิ่งขึ้น
อัสเซวะ กิจจะมาตูปปังโก ชัญญา มะระณัง สุเว
ความเพียรเพื่อเผากิเลส เป็นกิจที่ควรเร่งรีบ ควรทำเสียในวันนี้ ดีกว่า
ก็ใครเล่า จะสามารถรู้ว่า ความตายจะมีมา ในวันพรุ่งนี้ก็ได้.

นะ หิ โน สังคะรันเตนะ มะหาเสนาณะ มัจจุณา

เพราะการผิดเพี้ยนต่อสู้กับพญามัจจุราชผู้มีเสนาใหญ่ ย่อมไม่ได้เลย
เอวัง วิหาริมาทาปัง อะโหริตตะมะตันทิตัง
ตัง เว ภัทเทกะรัตโตติ สันโต อาจิกขะเต มุนิ ตี ฯ

บัณฑิต ย่อมกล่าวสรรเสริญผู้ที่มีธรรมเครื่องเผากิเลส เป็นเครื่องอยู่,
เพียรเผาอย่างไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันกลางคืนนั้นแล
ว่าเป็นมุนีผู้สงบ เป็นผู้มีราตรีเดียวอันเจริญ ดังนี้แล ฯ

ติลักขะณาทิกาถา

สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,

เมื่อใด บุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา ฯ

เมื่อนั้นเขาย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ เขาอิมแล้ว-เขาพอแล้วในทุกข์

การเห็นว่ามันไม่เที่ยง พร้อมด้วยการเบื่อหน่ายอย่างนี้
เป็นทางแห่งความหมดจดจากกิเลส เป็นทางดับทุกข์ สิ้นสุดแห่งทุกข์

สัพเพ สังขารา ทุกชาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ,

เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญา ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์

อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา ฯ

เมื่อนั้นเขาย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ เขาอิ่มแล้ว - เขาพอแล้วในความทุกข์
การเห็นว่ามันทนได้ยาก เต็มไปด้วยทุกข์ พร้อมทั้งความเบื่อหน่าย
นี้เป็นทางแห่งความหมดจดจากกิเลส เป็นทางดับทุกข์ สิ้นสุดแห่งทุกข์

สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ,

เมื่อใด บุคคลเห็นด้วยปัญญา ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา,

อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา ฯ

เมื่อนั้นเขาย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ เขาอิ่มแล้ว-เขาพอแล้วในความทุกข์,
การเห็นว่าแท้จริงตัวตนก็มีเพียงสมมุติ, ไม่มีใครเป็นเจ้าของ
ไม่มีตนและไม่มีในของ ๆ ตน, เห็นพร้อมทั้งความเบื่อหน่ายอย่างนี้,
นี้เป็นทางแห่งความหมดจดจากกิเลส เป็นทางดับทุกข์ ทางไปสิ้นสุดแห่งทุกข์

อัปปะกา เต มะนุสเสสุ เย ชะนา ปาระคามิโน

ในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย ผู้ที่ถึงฝั่งพระนิพพาน มีน้อยนัก

อะถายัง อิตะรา ปะชา ตีระเมวานุธาวะติ ฯ

หมู่มนุษย์นอกนั้น ย่อมวิ่งเลาะไปตามฝั่งของสักกายทิฏฐิ อยู่那儿เที่ยว

เย จะ โข สัมมะทักขาเต ธัมเม ธัมมานุวัตติโน

ก็ชนเหล่าใดประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม ในธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้ว

เต ชะนา ปาระเมสสันติ มัจจุเธยยัง สุทุดตะรัง ฯ

ชนเหล่านั้น จักถึงฝั่งคือพระนิพพาน ข้ามพ้นบ่วงแห่งมัจจุราช ล่วงพ้น
วัฏสงสาร อันเป็นที่ตั้งของกิเลสमार ที่บุคคลข้ามได้ยากยิ่งนัก นั้นไปได้ ฯ

กัณ्हัง ธัมมัง วิปปะหาเยะ สุกกัง ภาเวละ ปัณทิตโต

จงเป็นบัณฑิตละกรรมอันดำนั้นเสีย แล้วเจริญกรรมขาว คือ กุศลกรรมมากขึ้น
โอภา อะโนกะมาคัมมะ วิเวกะ ยัตถะ ทูระมัง,

ตัตตราภีระติมิจเจยยะ หิตวา กาเม อะภิญจะโน

จงละกาม ออกจากกามทั้งหลาย ออกจากตัณหา ละความอยาก-ความอาลัย
เป็นผู้ไม่มีความกังวล ยินดีเฉพาะต่อพระนิพพานอันสงัดวิเวก

วิเวกกาย วิเวกจิต วิเวกจากกิเลส จากอุปาทาน ที่ใครยินดีโดยยากนั้น

ปะริโยทะเปยยะ อัตตาทัง จิตตักเลเสหิ ปัณทิตโต

บัณฑิตควรทำจิตของตนให้ผ่อนคลาย จากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย

เยสัง สัมโพธิยังเคสุ สัมมา จิตตัง สุภาวิตัง

อาทานะปะฏินิสส์เค อนุปาทายะ เย ระตา

ซีณาสะวา ชุติมันโต เต โลเก ปะรินิพพุตตาติ ๗

สังวราสังวรคาถา

หันทะ มะยัง สังวะราสังวะระคาถาโย ภะณามะ เส ๗

สุภาณุปัสสีง วิหะรันติ อินทะริเยสุ อะสังวุตัง โภชะนัมหิ อะ มัตตัญญุง

กุสีตัง หีนะวีริยัง ตัง เว ปะสะหะติ มาโร,

มารย่อมรังควานคนที่ตามเห็นอารมณ์ว่างาม, ไม่สำรวมแล้วในอินทรีย์
ทั้งหลาย ไม่รู้จักประมาณในการบริโภค เกียจคร้านแล้วมีความเพียรอันเลว
นั้นแล

วาโต รุกขังวะ ทุพพะลัง,

เหมือนนลม รังควานต้นไม้ที่ทุพพลภาพได้เช่นนั้น

อะสุภาณุปัสสีง วิหะรันติ อินทะริเยสุ สุสังวุตัง โภชะนัมหิ อะ มัตตัญญุง

สัทธัง อารัททะวีริยัง ตัง เว หนัปปะสะหะติ มาโร,

มารย้อมไม่รังควานคนที่ตามเห็นอารมณ์ว่า ไม่งาม, ให้สำรวมดีแล้ว ใน
อินทรีย์ทั้งหลาย รู้จักประมาณในการบริโภค มีศรัทธาและความเพียรอัน
ปรารภแล้ว นั้นแล,

สาธุ สัพพัตถะ สังวะโร,

ความสำเร็จในทวารตาหูจมูก-ลิ้นกายและใจ เป็นคุณเครื่องให้สำเร็จ
ประโยชน์

สัพพัตถะ สังวุโต ภิกขุ, สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.

ภิกษุ ผู้สำรวมดีแล้วในทวารทั้งหลาย ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้ ดังนี้แล.

บทพิจารณาตนเองในไตรลักษณ์

สัพเพ สังขารา อะนิจจา,

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง, รูปสังขารคือร่างกาย นามสังขารคือใจปรุงแต่ง
ทั้งรูป-นามทั้งหลายก็ไม่เที่ยง, เกิดขึ้นแล้วย่อมแปรปรวนเปลี่ยนไป,

สัพเพ สังขารา ทุกขา,

สังขารทั้งหลายเป็นทุกข์, รูปสังขารคือร่างกาย นามสังขารคือใจปรุงแต่ง
ทั้งกาย-ใจก็เป็นตัวทุกข์, เพราะทนอยู่สภาพเดิมได้ยาก ต้องเสื่อมสิ้นไป

สัพเพ ธัมมา อนัตตตาติ,

ธรรมทั้งหลายทั้งปวง สิ่งทั้งหลาย ทั้งรูปทั้งนาม ทั้งหมดทั้งสิ้น
เป็นอนัตตา, ที่เป็นสังขารและมีใช่สังขาร เป็นธาตุสี่และไม่เป็นธาตุสี่
ก็มีใช่เป็นตน มีใช่เป็นของๆ ตน, ไม่มีใครเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง
บังคับไม่ได้ เสื่อมสิ้นไปสูญไปในที่สุด เป็นไปตามเหตุปัจจัยของมันเอง.

อะธูวัง ชีวิตัง,

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน เป็นของไม่แน่

ธูวัง มะระณัง,

ความตายเป็นของยั่งยืน ต้องตายแน่ๆ

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง,

อันเราจะพึงตายแน่แท้

มะระณะปะริโยสานัง เม ชีวิตัง,
ชีวิตัง เม อะนียะตัง,
มะระณัง เม นียะตัง,
วะตะ อะยัง กาโย,
อะจิริง,
อะเปตะวิญญาโณ
จุทโท,
อะธิเสสะติ,
ปะฐะวัง,
กะลิงคะลัง อิวะ,
นิริตถัง,

เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุครอบ
ชีวิตของเรา เป็นของไม่แน่
ความตายเป็นของเราแน่
ควรแล้วที่จะสังเวชในร่างกายของเรานี้
ไม่คงทน ไม่คงที่ ไม่เหมือนเดิม
ปราศจากวิญญาณ
อันเขาทิ้งไปเสียแล้ว
จักนอนทับ ล้มลง
ซึ่งแผ่นดิน
ประจุกตั้งว่าท่อนไม้ท่อนพิน
หาประโยชน์แก่ตนมิได้-แล.

ธัมมปหังสนสูตร

เอวัง สวากขาโต ภิกขะเว
มะยา ธัมโม,
อุตตानโน,
วิระภฺโณ,
ปะกาสิโต
ฉินนะปิโลติโก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ธรรมอันเรากล่าวไว้ดีแล้วเป็นอย่างไร,
ขัดแจ้งเหมือนดุษหงายของที่คว่ำไว้
ขัดแจ้งเหมือนดุษเปิดออกแล้วของที่ปิดไว้
เป็นธรรมอันเรตถาคตประกาศก้องแล้ว
เป็นธรรมหมดจด อันเรตถาคตได้เจือ
ส่วนที่ไม่เป็นประโยชน์-ชี้รั้วออกหมดแล้ว

เอวัง สวากขาเต โข ภิกขะเว
มะยา ธัมเม,
อะลัง เอวะ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อธรรมนี้เป็นธรรม
อันเรากล่าวไว้ดีแล้วอย่างไร
ย่อมเป็นการสมควรแล้วนั้นเทียว,

สัทธาปัพพะชิตนะ กุละปุตเตนะ
วิริยัง อาระภิตุง,
กามัง ตะโจ จะ นะหารุ จะ
อัญญิ จะ อะวะสีสสะตุ,
สระวีเร อุปะสุสสะตุ มังสะโลหิตัง,
ยันตัง ปุริสะถาเมนะ
ปุริสะวิริเยนะ
ปุริสะปะรั๊กกะเมนะ ปัตตัพพัง,
นะ ตัง อะปาปุนิตวา ปุริสัสสะ
วิริยัสสะ สันฐานัง ภาะวิสสะตีติ,
ทุกขัง ภิกขะเว กุสิโต วิหะระติ,
ไวภินโณ ปาปะเกหิ
อะกุสะเลหิ ธัมเมหิ,
มะหันตัญจะ สะทตถัง
ปะริหาเปติ,
อารัทธะวิริโย จะ โข ภิกขะเว
สุขัง วิหะระติ,
ปะวิวิตโต ปาปะเกหิ -
อะกุสะเลหิ ธัมเมหิ,
มะหัญตัญจะ สะทตถัง ปาฏิปุเรติ,
นะ ภิกขะเว หีเนนะ อัคคัสสะ

ที่กุลบุตรผู้บวชแล้วด้วยศรัทธา
จะพึงปรารถนาความเพียร
ด้วยการธำรงจิตว่า แม้-หนึ่ง เอ็น กระตุก
จะเหลืออยู่หรือไม่ก็ตาม
เนื้อและเลือดใน-สรีระนี้จะเหือดแห้งไปก็ตาม
ประโยชน์ใดๆ
อันบุคคลจะพึงลู่ถึงได้ด้วยกำลัง
ด้วยความบากบั่นพากเพียร,
ถ้ายังไม่บรรลुประโยชน์นั้นแล้ว, จักหยุด
ความเพียรของตนเสียก่อน เป็นไม่มี ดังนี้
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
คนผู้เกียจคร้าน ย่อมอยู่อย่างเป็นทุกข์,
ระคนอยู่ด้วยการทำบาป ทำชั่วลามก
อันเป็นอกุศลธรรมทั้งหลาย,
ย่อมทำประโยชน์อันใหญ่หลวง
ของตนให้เสื่อมลงด้วย
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ผู้มีความเพียรอันปรารถนาแล้ว ย่อมอยู่เป็นสุข,
สงบแล้วจากอกุศลธรรมอันบาปชั่วลามก
ทั้งหลายด้วย,
ย่อมยังประโยชน์อันใหญ่หลวง
ของตนให้สำเร็จบริบูรณ์ด้วย,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การบรรลุธรรมอันเลิศ

ปัตติ โหติ,
อัคเคนะ จะ โข อัคคัสสะ
ปัตติ โหติ,

มัททะเปยยะมิทัง ภิกขะเว
พรหมะจะริยัง,
สัตถา สัมมุชชีภูโต,
ตัสมาติหะ ภิกขะเว -
วิริยัง อาระกะถะ,
อัปปัตตายะ ปัตติยา,
อะนะธิกะตัสสะ อะธิกะมาเย,
อะสัจจิกะตัสสะ สัจจิกิริยาเย,
เอวัง โน อะยัง ตุมหากัง ปัพพัชชา,
เอวังกะตา อะวัณณา ภาวิสสะติ,
สะพะลา สะอุทะระยา,

เยสัง มะ ประริกุกุชามะ จีวะระ-
ปิณฑะ ปาตะเสนาสะนะ คิลานะ
ปัจจะยะเภสัชชะ ประริกขารัง,
เตสัง เต การา อัมहेสุ,
มะหัพพะลา ภาวิสสันติ -
มะหานิสังสาติ,
เอวัง หิ โว ภิกขะเว สิกขิตัพพัง,
อตตัตถัง วา หิ ภิกขะเว

ด้วยการกระทำอันแล้ว ย่อมมีไม่ได้เลย,
แต่การบรรลุธรรมอันเลิศ ด้วยการกระทำ
อันเลิศ ย่อมมีได้แล,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พรหมจรรย์นี้
นำดีเหมือน-มัททะยอดโอชาแห่งโครส,
ทั้งพระศาสดา ก็อยู่เฉพาะหน้านี้แล้ว,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้นเธอทั้งหลาย
จงรีบเร่งพากัน บรรเทาความเพียรเถิด,
เพื่อการบรรลุถึงซึ่งธรรม อันยังไม่บรรลุ,
เพื่อการถึงซึ่งธรรม อันยังไม่ถึง,
เพื่อการทำให้แจ้งซึ่งธรรม อันยังไม่แจ้ง,
เมื่อเป็นอย่างนี้ บรรพชาของเราทั้งหลายนี้
จักเป็นบรรพชาไม่ต่ำทราม ไม่เป็นหมั่นเปล่า
แต่จักเป็นบรรพชาที่ดี มีผล มีกำไร

เราทั้งหลายบริโภคจีวร บิณฑบาต
เสนาสะนะ และเภสัชของชนทั้งหลายเหล่านี้,

ในเราทั้งหลายด้วยการกระทำนั้นๆ
จักเป็นการกระทำที่มีผลใหญ่ มีอานิสงส์
อันใหญ่หลวง ดังนี้
ภิกษุทั้งหลายเธอพึงสำเหนียกอย่างนี้แล,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลมองเห็นอยู่

สัมปัสสะมาเนหะ,
อะละเมวะ อัมปะมาเทนะ
สัมปาเทตุง,

ปะรัตถัง วา หิ ภิกขะเว
สัมปัสสะมาเนหะ,
อะละเมวะ อัมปะมาเทนะ
สัมปาเทตุง,

อุภะยัตถัง วา หิ ภิกขะเว
สัมปัสสะมาเนหะ,
อะละเมวะ อัมปะมาเทนะ
สัมปาเทตุง,

อิติ.

ซึ่งประโยชน์แห่งตนก็ตาม
ก็ควรแล้วนั้นเทียว เพื่อยังประโยชน์แห่งตน
ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลมองเห็นอยู่
ซึ่งประโยชน์แห่งชนเหล่าอื่น ก็ตาม
ก็ควรแล้วนั้นเทียว เพื่อยังประโยชน์แห่งชน
เหล่าอื่น ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลมองเห็นอยู่
ซึ่งประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายแล้ว,

ก็ควรแล้วนั้นเทียว
เพื่อยังประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย
ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด,
ด้วยประการฉะนี้แล.

.....

ธัมมการวาทिकाถา

เย จะ อตีตา สัมพุทธธา
โย เจตะระหิ สัมพุทธโร

เย จะ พุทธธา อะนาคะตา
พะหุหนัง โสกะนาสะโน,

พระพุทธเจ้าองค์ที่ผ่านไปแล้ว, พระพุทธเจ้าองค์ที่ยังไม่มาตรัสรู้
และพระพุทธเจ้าผู้ขจัดความโศกของมหาชนในกาลบัดนี้ด้วย,

สัพเพ สัทธัมมะคะรุโณ
อะถาปิ วิหะริสสันติ

วิหะริงสุ วิหาติ จะ,
เอสา พุทธาณะธัมมะตา,

พระพุทธเจ้าทั้งปวงทุกพระองค์ ทรงเคารพพระธรรม

ได้เป็นมาแล้วด้วย กำลังเป็นอยู่ด้วย และจักเป็นเช่นนั้นต่อไปอีกด้วย
เพราะกรรมตาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงเป็นเช่นนั้นเอง,

ตัสม่า หิ อัตตะกาเมนะ มะหัตตะมะ ภิกังขะตา

สัมธัมโม คระุกาตัพโพ สะรัง พุทธานะสาสะนัง,

เพราะฉะนั้น บุคคลผู้รักตน หวังอยู่เฉพาะคุณเบื้องสูง,

เมื่อระลึกได้ถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่, จึงทำความเคารพในพระธรรม,

นะ หิ ธัมโม อะธัมโม จะ อุโภ สะมะวิปากิโน

อะธัมโม นิระยัง เหนติ ธัมโม ปาเปติ สุคะติง,

ธรรมและ-อะธรรม จะมีผลเหมือนกันทั้งสองอย่าง เป็นไปมิได้,

ธรรมย่อมนำให้ถึงสุคติ, อะธรรมย่อมนำไปสู่นรก,

ธัมโม หะเว รักขะติ ธัมมะจาริง

ธรรมนั้นแหละ ย่อมตามรักษาผู้ประพฤติธรรม

ธัมโม สุจิณโณ สุขะมาเวติ

ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้,

เอसानิสังโส ธัมเม สุจิณเณ,

นี่เป็นอันสงฆ์ ในธรรมที่ประพฤติดีแล้ว.

.....